

۲۹۶۹

بمهر

س ع

اول

کتابخانه

بسم الله الرحمن الرحيم

مقامت ایمان

هادی صادقی

بهار ۱۳۸۶

مرکز بخش:

ق: خیابان حجتیه، انتهای کوچه ۲،

شماره ۵۸ تلفن و دورنویس: ۷۷۴۴۶۲۴

تهران: تلفن: ۸۸۹۶۶۲۷۰-۱

عقلانیت ایمان

هادی صادقی

نوبت اول: بهار ۱۳۸۶

ناشر: کتاب طه • صفحه آرای: ناصر صفری

چاپ: اول • شمارگان: ۲۰۰۰ جلد • ۳۹۰۰۰ ریال

صادقی، هادی ۱۳۴۱ -

عقلانیت ایمان / هادی صادقی. - قم: کتاب طه: کتاب طه، ۱۳۸۶.

۳۰۰ ص.

ISBN 964 - 7019 - 83 - 1:

۳۹۰۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

در اصل پایان نامه مؤلف (دکتری)

کتابنامه: ص (۳۸۶ - ۳۶۹): همچنین به صورت زیر نویس

نمایه.

۱. عقل و ایمان، ۲. ایمان، ۳. ایمان (اسلام)، ۴. دین - فلسفه، ۵.

عقل گرایی، الف. عنوان.

۲۱۰

ع ۲ ص / ۵۱ BL

از ارتباط مباحث دینی و فلسفی موضوعاتی متولد شده است که در فلسفه، کلام، معرفت‌شناسی و حتی به‌طور خاص در دانش‌هایی جدیدتر همچون «فلسفه و دین» و «کلام» دیده می‌شود. مطالعه و بررسی قرار گرفته است، یکی از این موضوعات پر مسند و یا نامشخص و تأثیرگذار و بنیادین، موضوع ارتباط عقل و ایمان است. این موضوع نیز از رجوهی متفاوت قابل پیگیری است که همه آنها اهمیت خاص خود را دارند. تعیین موضع در این موضوع می‌تواند سرنوشت بسیاری مباحث دیگر فلسفه دین را دگرگون سازد.

کتاب حاضر ارتباط عقل و ایمان را از حیث هنجاری بیکری کرده است و به دنبال آن است که امکان و اندازه و چگونگی عقلانی شدن ایمان را بررسی کند. محور اصلی مباحث بررسی شرایط عقلانیت امور است که در انتهای کتاب به مسئله عقلانیت ایمان به عنوان یک موضوع اساسی پرداخته شده است. نویسنده تلاش کرده تا در همه جا از روش استدلالی بهره گیرد و از همه منابع مؤثر در این موضوع استفاده کند. افزون بر بهره‌گیری از منابع فلسفی و دینی غربی و شرقی، نوآوری و تولید دانش در این عرصه نیز مدنظر بوده است. موضع نویسنده در مبحث عقلانیت و تأکید وی بر عقلانیت عملی، به جای تأکید بر عقلانیت نظری و نیز ارائه ملاک‌های ارزیابی نظری در پیوند، عقلانیت عملی از نوآوری‌های این کتاب است که راهی نو فراهم اندیشه‌ورزی فلسفی می‌گشاید.

با توسعه راهی که نویسنده آغازیده است، می‌توان به افق‌های تازه‌ای در اندیشه دینی دست یافت و گره‌های کوری را باز کرد. همچنین می‌توان با استفاده از نظریه نویسنده، به ویژه با تکیه بر «عقلانیت ارزشی - وسیله‌ای» و نیز روش «فرضیه ریایی» و پرورش قوای مربوط به این زمینه، چشم‌انداز روشنی در عرصه تولید دانش، به ویژه دانش دینی، ترسیم کرد.

مؤسسه فرهنگی طه با استقبال از این دست نوآوری‌ها و گشودن فضای پژوهش، نقد، تحلیل و ارزیابی عالمانه، امید دارد که بخشی از مسؤولیت خود و در گسترش مرزهای دانش و ایجاد فضای سالم و اصیل علمی ایفا کند و دست‌های خود را به سوی حامل دانش و اندیشه دراز می‌کند و آمادگی دارد تا در نشر افکار جدید آنان سهم باشد.

کتاب طه
مؤسسه فرهنگی طه

فهرست مطالب

۹	تشکر و قدردانی
۱۱	چکیده
۱۴	مقدمه
۱ مفهوم عقلانیت	
۳۹	معنای لغوی عقلانیت
۴۱	معنای اصطلاحی عقلانیت
۴۴	عقلانیت، معقولیت، توجیه، تضمین
۵۱	عقلانیت هنجاری
۵۵	عقلانیت عملی
۵۹	عقلانیت هدف - وسیله‌ای
۶۲	عقلانیت ارزش - وسیله‌ای
۶۸	عقلانیت مقدس
۲ ابعاد عقلانیت	
۷۲	تضاد، تناقض، عدم و ملکه
۷۳	عقلانیت اخلاقی
۷۵	عقلانیت ایمانی
۷۶	عقلانیت ارزش‌ها و امیال
۷۷	عقلانیت باورها و اندیشه‌ها
۸۴	عقلانیت حقیقی و عقلانیت مجازی
۸۹	جمع‌بندی
۳ ارزش عقلانیت	
۹۲	دلیل لزوم عقلانیت
۹۳	حجیت
۴ معیار عقلانیت	
۹۷	معیار عقلانیت
۹۸	اصل عقلانیت اکثریت
۱۰۰	قاعده - عمل‌نگری
۱۰۵	معیار فردی، معیار جمعی، معیار اجتماعی

نسبیت عقلانیت	۱۰۹
۱. عقلانیت در نسبت با وسع (مقدورات) فاعل	۱۱۲
۲. عقلانیت در نسبت با فعل	۱۲۳
معیارهای فرعی عقلانیت	۱۲۸
معیار غیر عقلانی بودن	۱۳۱
معیارهای نادرست عقلانیت	۱۳۳
۱. پیش فرض بودن الحاد	۱۳۳
۲. عقل گرایی حداکثری	۱۳۶
۳. علم زدگی و پوزیتیویسم	۱۴۵
۴. عمل گرایی پراگماتیسم	۱۵۴

۵ عوامل عقلانیت

الف) عوامل معرفتی عقلانیت	۱۶۱
مؤید استدلال	۱۶۳
الف) یقینیات	۱۶۳
۱. اولیات	۱۶۳
۲. مشاهدات	۱۶۳
۳. تجربیات	۱۶۴
۴. متواترات	۱۶۴
۵. حدسیات	۱۶۵
۶. فطریات	۱۶۶
ب) غیر یقینیات	۱۶۷
۱. مظنونات	۱۶۷
۲. مشهورات	۱۶۷
۳. وهمیات	۱۷۰
۴. مسلمات	۱۷۱
۵. مقبولات	۱۷۱
۶. مشبّهات	۱۷۳
۷. مخیلات	۱۷۳
ج) حافظه	۱۷۴

۱۷۷	صورت استدلال
۱۷۸	۱. قیاس
۱۷۸	۲. استقرا
۱۸۴	۳. تمثیل
۱۸۵	۴. فرضیه ریایی یا ارجاع به بهترین تبیین
۱۹۵	مشاهده
۲۰۰	۱. شهود غیر قضیه‌ای
۲۰۰	الف) شهود حسی
۲۰۷	ب) شهود عقلی
۲۲۲	ج) شهود قلبی
۲۳۳	۲. شهود قضیه‌ای
۲۳۹	ب) عوامل غیر معرفتی عقلانیت
۲۴۰	۱. نقش عوامل مختلف
۲۴۲	۲. نظریات انسان
۲۴۵	۳. نقش گناه
۲۴۹	۴. رابطه عقل و گناه در اسلام
۲۵۷	۵. گناه اصلی
۲۶۰	۶. انواع تأثیر
۲۶۵	درآمد

۶ ماهیت ایمان

۲۶۹	معنای لغوی ایمان
۲۷۲	ایمان در قرآن
۲۷۴	۱. ایمان چیست؟
۲۷۶	۲. ایمان در ارتباط با سایر امور
۲۸۱	۳. متعلق ایمان
۲۸۲	۴. آثار و لوازم ایمان
۲۸۵	ایمان در روایات
۲۸۸	ایمان در اصطلاح فیلسوفان و متکلمان
۲۹۵	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

معیار عقلانیت ایمان	۳۰۸
عقلانیت خداپاوری	۳۱۰
الف) برهان وجوب و امکان	۳۱۳
ب) ارجاع به بهترین تبیین	۳۱۵
۱. انواع تبیین	۳۱۶
۲. تبیین نهایی	۳۱۸
۳. سادگی خداشناسی توحیدی	۳۲۲
۴. سایر معیارهای عقلانیت در خداشناسی توحیدی	۳۲۴
۵. عرصه‌های تبیین‌گری خداشناسی توحیدی	۳۲۹
۶. مزایای خداشناسی	۳۳۳
کاف) نبودن اصل پیش فرض	۳۳۴
عقلانیت و صدیق قلبی	۳۳۶
الف) صایت و دعوی	۳۴۲
ب) کفایت انسان	۳۴۹
ج) کفایت اخلاقی	۳۵۶
د) کفایت دینی	۳۵۸
عقلانیت الهی و عقلانیت استکباری	۳۶۱
فهرست منابع فارسی و عربی	۳۶۹
فهرست منابع انگلیسی	۳۷۹
نمایه	۳۸۷